

BASISPROTOCOL CULTUUR

**Basiskader voor de cultuursector
tijdens de CORONA-pandemie
Versie 18.09.2020**

1 INLEIDING

Sinds 3 juni 2020 kan de cultuursector zijn activiteiten hervatten. Om dat zo veilig mogelijk te laten gebeuren, zowel voor de gebruikers als voor het personeel, werden protocollen opgemaakt. Deze protocollen worden bepaald door de bevoegde minister, na advies van de GEES en in overleg met de sector.

De cultuursector is enorm divers:, van de professionele muzieksector tot de lokale harmonie, van de professionele theatergezelschappen tot de plaatselijke toneelvereniging, van de grote culturele instellingen en musea tot het kleinere culturele erfgoed verspreid over heel Vlaanderen, van circus en kermis tot de plaatselijke afdeling van Natuurpunt, enz. Het is dus een enorme uitdaging om voor deze diverse sector een set met heldere en gedragen richtlijnen op te stellen. Daarom is er gekozen voor een generiek **BASISPROTOCOL**, dat het basiskader vormt voor de niet-professionele cultuursector¹. Aanvullend en binnen de krijtlijnen van dit basiskader kunnen de verschillende subsectoren, organisaties en instellingen hun eigen, dikwijls specifiekere richtlijnen uitwerken en verspreiden.

Dit basisprotocol kwam tot stand na overleg met verschillende vertegenwoordigers uit de cultuursector en in nauw overleg met professor Erika Vlieghe. Het bouwt verder op het vele voorbereidende werk en goede praktijkvoorbeelden van de cultuursector zelf.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media probeert bij het opstellen van dit basisprotocol zoveel mogelijk af te stemmen met flankerende sectoren zoals onderwijs, jeugd en sport. Toch is het mogelijk dat er bepaalde verschillen blijven.

Deze versie is van toepassing vanaf 18 september 2020

Deze versie vervangt de vorige versies van het basisprotocol.

¹ Er zijn heel wat afwijkende regels voor de professionele cultuurbeoefenaar, die eerder aansluiten bij de preventieve maatregelen in een arbeidscontext. Meer info op www.vlaanderen.be/cjm/nl/protocollen.

2 SITUERING

Dit basisprotocol is niet het enige document dat de veilige heropstart in de cultuursector regelt.

Eerst en vooral zijn er de algemeen geldende overheidsmaatregelen en adviezen van de **Nationale Veiligheidsraad**, zoals bekrachtigd bij [diverse ministeriële besluiten](#). Meer informatie vind je op www.info-coronavirus.be.

Daarnaast zijn er de gidsen die de maatregelen bevatten voor de werknemers:

- De sociale partners van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk, de Beleidscel van de minister van Werk en experts van de FOD Werkgelegenheid hebben in overleg een [generieke gids](#) uitgewerkt. Deze gids reikt een kader met maatregelen aan die op maat kunnen worden ingekleurd door de sectoren en door elke werkgever, om er voor te zorgen dat activiteiten opnieuw kunnen worden opgestart in zo veilig en gezond mogelijke omstandigheden.
- In verschillende sectoren worden op basis van een beslissing door de leden van een paritair comité aanvullend nog **sectorgidsen** of protocollen uitgewerkt. (bv. [audiovisuele sector \(PC227\)](#)). Een aantal van deze protocollen of sectorgidsen is ook verplicht voor bepaalde nevenactiviteiten in de cultuursector. Is er een verkooppunt (bv. een museumshop), dan zal dat moeten voldoen aan de regels voor winkels. Is er een eet- of drankgelegenheid (bv. theatercafé), dan zal deze de bepalingen van de horeca moeten volgen, enzovoort. Vooral deze laatste gids, met richtlijnen voor de horeca, is ook voor wie geen eet- of drankgelegenheid heeft, interessant om te gebruiken als inspiratiebron voor bijvoorbeeld de maatregelen inzake sanitair en hygiëne.

De generieke gids en de sectorgidsen kunnen worden geraadpleegd via de website van de FOD WASO www.werk.belgie.be

Tenslotte spelen de **lokale besturen en de gouverneurs** een belangrijke rol in het al dan niet toelaten en/of opleggen van bepaalde voorwaarden. De besturen genieten daarbij een grote autonomie, wat soms tot verschillende voorwaarden tussen gemeenten kan leiden. Informeer je dus goed!²

De besluitvorming van de Nationale Veiligheidsraad en maatregelen die genomen zijn door provinciale en lokale overheden zijn hiërarchisch hoger in rang. Die bepalingen hebben dan ook voorrang op de bepalingen uit dit basisprotocol.

² Zeker voor evenementen zullen lokale besturen eisen dat er een goede risicoanalyse en plan van aanpak is, vooraleer zij toestemming zullen geven. Zie ook [8.2. Evenementen](#).

3 GEFASEERDE AANPAK

3.1 PANDEMIESCENARIO'S

NUL RISICO	GROEN	Er is een vaccin beschikbaar en/of er is groepsimmunitet. Alle contacten kunnen plaatsvinden. Handhygiëne (voor eten en na toiletbezoek) blijft noodzakelijk.
LAAG RISICO	GEEL	Er is een beperkte transmissie van besmettingen, waardoor verhoogde waakzaamheid is aangewezen. Contacten tussen mogelijke verspreiders worden beperkt. Functioneel noodzakelijke contacten kunnen doorgaan met inachtneming van de toepasselijke veiligheidsmaatregelen.
MATIG RISICO	ORANJE	Er is een systematische transmissie van besmettingen in de samenleving. Er zijn alleenstaande of geïsoleerde clusteruitbraken. Contacten tussen mogelijke verspreiders worden tot het essentiële beperkt en vinden plaats binnen een context waar risicofactoren zoveel mogelijk onder controle zijn gebracht.
HOOG RISICO	ROOD	Er zijn wijdverspreide besmettingen in de samenleving en er zijn nieuwe uitbraken en clusters. Contacten tussen mogelijke verspreiders moeten maximaal vermeden worden.

3.2 KLEURBEPALING

We zijn op 1 september 2020 in de kleurencode geel gestart.

Zoals in punt 2 ook al vermeld, staat het de nationale, provinciale en lokale overheid vrij om, afhankelijk van de evolutie van de pandemie, van kleurencode te veranderen. De set van maatregelen per kleur zijn voor de lokale besturen, de sector en de burger duidelijk en gekend, waardoor er niet telkens ad hoc maatregelen moeten genomen worden. Het is aan de betrokken overheden om helder en duidelijk te communiceren over de kleurencode die van toepassing is.

3.3 BASISSCHEMA

In fase **GROEN** is alles toegelaten. Er zijn geen algemene beperkende voorwaarden meer. We rekenen op het gezond verstand van ieder van ons.

We zetten de belangrijkste aspecten van de maatregelen in de fase geel en oranje even op een rijtje.

De volledige bepalingen vind je verder in dit protocol.

	GEEL	ORANJE
Deelnemers	Risicogroepen opgepast ZIEK = VERBODEN	
-12j	Kinderen -12 jaar 'onderling' geen beperkingen	
Afstand (Algemeen)	1,5 m standaard Mondmasker of andere als afstand kleiner is	
Mondmasker deelnemers	Enkel als afstand niet kan gegarandeerd worden	Verplicht
Ventilatie	Buiten, goed verluchten, horeca-norm	
Hygiëne	Vooral handhygiëne + veelgebruikte oppervlakten	
Beperkte contacten	Aantal personen bepaald in MB	
Oppervlakte/densiteit	Richtlijn: 4m ² zittend – 10m ² bewegend	
Risico-analyse	Verplicht	
Draaiboek	Verplicht	
Corona aanspreekpunt	Verplicht	
Registratie	Verplicht	
ZANG	Onder voorwaarden	
BLAAS	Onder voorwaarden	
NAUW FYSIEK CONTACT	Onder voorwaarden	Verboden
KAMPEN	Onder voorwaarden	
EVENEMENTEN/PUBLIEK	CERM TOOL / Eventprotocol / seating arrangements	

In fase **ROOD** is niets toegelaten, op enkele uitzondering voor de professionele kunstensector na. Check daarvoor de aparte protocollen binnen de professionele kunsten en/of andere beroepssectoren.

//

4 DEELNEMERS

Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk mensen kunnen genieten van culturele activiteiten, gezien het recht op cultuur, vrije tijd, participatie en engagement. In de brede cultuursector kijken we dan niet alleen naar de deelnemers, maar ook naar de vele vrijwilligers die daarin actief zijn (als begeleider van andere personen, ondersteuner voor en achter de schermen, enz.). Het gaat hierbij dus over een zeer diverse groep van mensen, van zeer jong tot zeer oud.

Het is belangrijk dat op het niveau van de organisatie duidelijk bepaald en gecommuniceerd wordt wie wel en wie niet mag deelnemen.

Voor volgende doelgroepen geven we graag nog wat extra informatie mee:

4.1 JEUGD

Voor kinderen tot en met 12 jaar gelden in het algemeen **minder strenge veiligheidsvoorschriften**:

- Zij moeten geen mondklappers dragen.
- Zij moeten 'onderling' geen afstand houden.

Wij verwijzen voor alle bepalingen rond de doelgroep jeugd naar de aparte 'jeugdprotocollen'.

4.2 RISICOGROEPEN

Het is en blijft belangrijk dat we bepaalde risicogroepen die een hoger risico op een ernstige COVID-infectie hebben, blijven beschermen. De experts benoemen twee belangrijke risicogroepen:

- **Ouderen**: voor het betrekken van deze doelgroep stelde het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een [charter](#) met richtlijnen en afspraken op.
- **Personen met een ernstige onderliggende medische aandoening** (bv. hart- en vaatziekten of verlaagde immuniteit): het risico is sterk afhankelijk van de aard en complexiteit van de onderliggende problematiek, en wordt best met de behandelende arts besproken.

Het is de verantwoordelijkheid van de organisatie én het individu³ om het risico goed in te schatten en ernaar te handelen.

4.3 ZIEKTE

Personen die ziek zijn of de laatste zeven dagen klachten hebben gehad die aan een COVID-infectie doen denken (o.a. koorts, droge hoest, keelpijn, vermoeidheid, pijn of druk op de borst), mogen niet deelnemen. Ook als er in de naaste omgeving (partner, gezin) ziekte of ziektesymptomen zijn (geweest), wordt deelname aan de activiteiten tijdelijk verboden.

³ Medische fiches of een verklaring op eer kan, afhankelijk van de situatie, een werkwijze zijn om ook de individuele verantwoordelijkheid te stimuleren.

5 ALGEMENE PRINCIPES

5.1 AFSTAND

Opgelet: voor publiek op evenementen is er een andere regeling, zie [8.2. Evenementen](#)

Als algemene regel geldt een minimale afstand van 1,5 m meter tussen elk individu⁴.

Binnen je eigen privé-bubbel⁵ vervalt deze afstand, ook bij deelname aan het culturele leven.

5.2 MONDMASKER⁶

Het gebruik van mondmaskers op evenementen wordt onder [8.2. Evenementen](#) besproken!

Het dragen van een mondmasker wordt in het algemeen aangeraden, en in sommige gevallen verplicht. Het dragen van een mondmasker is geen alternatief voor social distance!

FASE GEEL	FASE ORANJE
In deze fase wordt het dragen van een mondmasker (of ander beschermingsmateriaal) enkel verplicht als de afstand van 1,5 m tussen elk individu niet 100% kan gewaarborgd worden.	In deze fase worden mondmaskers altijd gedragen.

Enkel voor het bespelen van een instrument of het nuttigen van een drankje of eten kan het mondmasker afgezet worden.

Aandacht! Bij EHBO-verzorging zijn een mondmasker en handschoenen verplicht⁷. Pas zowel het materiaal als je instructies aan om op een coronaveilige manier EHBO te kunnen verlenen. Download de [informatiefiche over EHBO in coronatijden](#).

⁴ Volgens artikel 19 van het [MB van 30/06/2020](#). Neem de nodige maatregelen qua infrastructuur (bv. in de toiletten) en communicatie (looplijnen, kruisjes op de vloer, enz) om de mensen daarbij te ondersteunen.

⁵ Volgens artikel 20 van het [MB van 30/06/2020](#) zijn dat de mensen die onder het zelfde dak wonen én max. 5, steeds dezelfde, personen.

⁶ In het MB (art.21) staat 'mondmasker of elk ander alternatief **in stof** om de mond en neus te bedekken'. Enkel wanneer dat om medische redenen niet mogelijk is, mag een gelaatscherm worden gebruikt (art.21bis).

⁷ Zorg ervoor dat er standaard een voorraad mondmaskers en handschoenen ter beschikking is!

5.3 VENTILATIE⁸

Het geniet de voorkeur om activiteiten **buiten** te laten doorgaan, waar er in principe een goede natuurlijke ventilatie is. Als je toch binnen actief bent, genieten grote en goed geventileerde ruimtes de voorkeur. Regelmatig de ruimtes verluchten (door bv. een venster open te zetten) is altijd noodzakelijk, zeker in kleinere ruimtes. In heel wat andere sectoren (horeca, onderwijs, sport) wordt daarover extra informatie aangeboden.

5.4 HYGIENE

Als organisatie voorzie je de nodige maatregelen om een goede hygiëne te waarborgen.

- Voldoende de **handen wassen** met water en zeep, of ontsmetten met alcoholgel, is en blijft een grondregel, en moet dus altijd kunnen voor, tijdens en na de activiteit.
- De infrastructuur moet in de mate van het mogelijke regelmatig (minstens dagelijks) **schoongemaakt**/ontsmet worden. Besteed daarbij extra aandacht aan de veelgebruikte contactoppervlakten zoals deurklinken, kranen, enz. Bij intensief contact met ontblote lichaamsdelen (bv. bij dans) moet ook de vloer voldoende schoongemaakt worden, zeker bij de wissel van 'gebruikers'.
- Ook het **materiaal** dat tijdens de activiteiten gebruikt wordt, moet minstens dagelijks schoongemaakt/ontsmet worden, zeker als het door meerdere personen wordt gebruikt.
- Algemene informatie en sensibilisering m.b.t. hygiëne (handen wassen, in je arm niezen, papieren zakdoeken gebruiken, ...) wordt actief verspreid (zie ook punt [9. Communicatie](#))

5.5 BEPERKTE CONTACTEN

Om de verspreiding van het coronavirus te voorkomen wordt het aantal contacten tussen mensen bij voorkeur zoveel mogelijk beperkt. Organiseer de werking/activiteiten rekening houdend met die filosofie, bijvoorbeeld bij groepsindeling, verdeling begeleiders, enz. Hou daarbij ook specifiek rekening met de eerder omschreven risicogroepen en vermijd zoveel mogelijk het 'mixen' van generaties.

Het exacte aantal personen per activiteit is afhankelijk van je [risicoanalyse](#), waarbij de locatie en het bewaken van de social distance van 1,5 meter zeer bepalend zullen zijn. Algemeen raden we aan om 4 m² per persoon voor activiteiten met zittend/(stil)staand karakter, en 10 m² per persoon voor activiteiten met beweging te hanteren. Zo kan je op een redelijk eenvoudige wijze de capaciteit van je infrastructuur inschatten.

De Nationale Veiligheidsraad kan een maximaal aantal personen bepalen. *Op 18 september 2020 is het aantal personen nog steeds beperkt tot 50 personen, iedereen inclusief (ook begeleiders en kinderen onder de 12jaar⁹).*

⁸ Op basis van advies 9599 over 'ventilatie' van de Hoge Gezondheidsraad ([download hier](#))

⁹ art.11 §2 van het [MB van 30/6/2020](#)

6.4 INSCHRIJVINGEN/REGISTRATIE

Het is verplicht deelnemers aan activiteiten vooraf te laten inschrijven¹⁰. Zo houd je het aantal deelnemers beheersbaar, en verzamel je de nodige gegevens van de deelnemers.

Met het oog op mogelijk later contactonderzoek is de organisator verplicht om minstens 14 dagen de contactgegevens (minstens naam, telefoonnummer en/of emailadres) van alle deelnemers (inclusief begeleiders en eventuele externe actoren) te bewaren. Doe dat per activiteit en conform de principes van de GDPR.

7 SPECIFIEKE MAATREGELEN

Een aantal specifieke activiteiten in de cultuursector hebben een verhoogd risico op overdracht van druppels en infectie, en vragen daarom extra aandacht en specifieke maatregelen.

Die maatregelen gelden in alle omstandigheden (korte les/workshop, vakantiecamp of evenement).

7.1 ZANG

Voor alle activiteiten met zang of die aanleiding geven tot luid spreken of roepen, moet je een aantal **extra maatregelen** nemen.

Onderstaande maatregelen gelden zowel in fase GEEL als ORANJE

7.1.1 Algemene maatregelen

- Het geniet de voorkeur om activiteiten buiten te laten plaatsvinden, waar in principe een goede natuurlijke ventilatie is. (zie ook [5. Algemene principes](#))
- Er wordt geen werkmateriaal gedeeld. Als het niet anders kan, moet dat materiaal tussen repetities of opvoeringen door ontsmet worden.
- De vloer, het decor en de rekvisieten worden beschouwd als werkmiddelen en worden periodiek ontsmet met desinfecterend middel.

¹⁰ Dit kan ook per 'contactbubbel' gebeuren, net zoals in de horeca ook één contactpersoon per tafel mogelijk is.

7.1.2 Afstand en mondmasker

Wanneer er een afstand van 3 meter rondom elke persoon¹¹ voorzien kan worden, kan er zonder mondmasker gezongen worden. Die afstand kan verkleind worden tot 1,5 meter rondom als aan één van volgende voorwaarden wordt voldaan.

- Er wordt wel een mondmasker (of gevalideerd alternatief) gedragen.
- Er worden plexischermen geplaatst tussen de zangers.
- Alle zangers staan op één rij naast elkaar en zingen in dezelfde richting, maar niet naar elkaar toe.

De afstand met een publiek moet altijd minstens 3 meter zijn.

In een aantal sectorgidsen worden er nog extra tips en aanbevelingen meegegeven, o.a. in de [sectorgidscultuur](#) en bij koepelorganisatie [Koor&Stem](#).

7.2 BLAASINSTRUMENTEN

Voor alle activiteiten waarbij blaasinstrumenten gebruikt worden, moet je een aantal **extra maatregelen** nemen.

Onderstaande maatregelen gelden zowel in fase GEEL als ORANJE

- Het geniet de voorkeur om activiteiten buiten te laten plaatsvinden, waar er in principe een goede natuurlijke ventilatie is. (zie ook [5. Algemene principes](#))
- Respecteer een afstand van 2 meter ten opzichte van anderen. Die afstand kan verkleind worden tot 1,5 meter indien er beschermingsmateriaal (bv. plexischermen) worden gebruikt.
- Vloeistoffen moeten opgevangen worden in wegwerpdoeken of gevalideerde alternatieven.
- De vloer waarop de blaasinstrumenten werden gebruikt, moet extra schoongemaakt worden, bij voorkeur na elk gebruik door één groep.
- Instrumenten mogen niet uitgewisseld worden tussen verschillende muzikanten. Als dat onvermijdelijk is, mag het instrument gedurende 72 uur niet worden gebruikt, om er zeker van te zijn dat het instrument niet langer met het virus besmet is. Het (eventueel aanwezige) mondstuk moet altijd ontsmet worden voor gebruik door een ander persoon, ook na 72 uur.

In een aantal sectorgidsen worden er nog extra tips en aanbevelingen mee gegeven, o.a. in de [sectorgidscultuur](#) en bij koepelorganisatie [VLAMO](#).

¹¹ Het gaat hierbij over de afstand met iedere andere persoon: andere zangers, muzikanten,

7.3 NAUW FYSIEK CONTACT

Fysiek contact is vaak een wezenlijk onderdeel van dans, toneel, bewegingsexpressie, enz. Met de volgende richtlijnen is dat mogelijk en worden de risico's nog enigszins beperkt.

**Onderstaande maatregelen gelden voor fase GEEL
IN FASE ORANJE WORDEN DEZE ACTIVITEITEN VERBODEN!**

- Het geniet de voorkeur om activiteiten buiten te laten plaatsvinden, waar er in principe een goede natuurlijke ventilatie is. (zie ook [5. Algemene principes](#))
- Houd fysiek contact occasioneel en kortstondig.
- Vermijd het aanraken van elkaars gezicht.
- Draag indien mogelijk een mondmasker (bv. tijdens repetities, voor en na, ...).
- Hygiënemaatregelen voor en na de activiteit zijn zeer belangrijk.
- De vloer wordt extra schoongemaakt, zeker als er veelvuldig contact geweest is met ontblote lichaamsdelen (blote voeten, ontbloot bovenlijf, ...).

Opgelet: voor zuivere dansactiviteiten én voor de circussector moeten de specifieke richtlijnen bij SPORT gevolgd worden.

8 KAMPEN EN PUBLIEKSEVENEMENTEN

8.1 KAMPEN

Kampen of meerdaagse activiteiten zijn net zoals andere activiteiten toegestaan als ze de bepalingen uit dit protocol volgen.

8.2 PUBLIEKSEVENEMENTEN

Evenementen mogen plaatsvinden op voorwaarde dat:

- de algemene richtlijnen worden gevolgd (hygiëne, afstand, mondmaskerplicht¹²...);
- de relevante protocollen (cultuur, evenementen, ...) worden gevolgd;
- het event volgens de CERM-tool groen licht krijgt.

¹² Artikel 21bis van het [MB van 30/6/2020](#) bepaalt dat iedereen boven 12 jaar verplicht is om een mondmasker te dragen op een evenement

Om de overheid een zicht te geven op de events die plaatsvinden, en om uniformiteit te brengen in het Covid-veilig organiseren, stelt de federale overheid in nauwe samenwerking met de verschillende eventsectoren het **Covid Event Risk Model** ter beschikking. Naast deze online tool wordt er ook een generiek eventprotocol opgesteld. Meer info en de tool vind je op <https://www.covideventriskmodel.be>.

De Nationale Veiligheidsraad bepaalt op dit moment hoeveel personen er op een evenement toegelaten zijn. Volgens het aangepaste [MB van 30/6/2020](#) is het aantal toegelaten personen op 18 september 2020:

- 200 personen binnen;
- 400 personen buiten.

Aan uitbaters van permanente infrastructuren kan de bevoegde gemeentelijke overheid uitzonderlijk toestemming geven om een zittend publiek te ontvangen dat groter is dan dit aantal. De uitbaters moeten daarvoor een aanvraag indienen bij de bevoegde burgemeester. Lees er alles over op www.covideventriskmodel.be/cirm

NIEUW: WERKBAAR KADER VOOR ZALEN IN CULTUURSECTOR¹³

De fysieke afstand tussen de toeschouwers in zalen in de cultuursector (theater, cultuurcentra, enz..) kan verkleind worden **tot 1 meter**, als aan volgende voorwaarden wordt voldaan:

- een maximale spreiding van de aanwezigen over de beschikbare ruimte;
- reservering en seating in sociale bubbels, zonder afstandsvoorwaarden binnen de bubbel;
- een stoel leeglaten links en rechts van de sociale bubbels;
- het dragen van mondkapjes gedurende de hele voorstelling en het verblijf in het gebouw;
- de garantie van adequate ventilatie zonder recirculatie van lucht.

De rijafstand tussen de toeschouwers kan minder zijn dan 1 meter (maar niet minder dan 83 cm), op voorwaarde dat de vaste infrastructuur een gebouwbeheerssysteem (met onder andere CO2-sensoren) heeft die de ventilatie-efficiëntie continu bewaakt, zodat de CO2-concentratie constant onder de wettelijke normen voor de kwaliteit van binnenlucht blijft.”

¹³ Gebaseerd op advies CELEVAL nr.79 van 07/09/2020. Het toelaten van meer personen in een zaal verhoogt ook het risico op overdracht. Wij roepen zaaluitbaters, lokale besturen en organisatoren op om dit met de nodige voorzichtigheid toe te passen, en zoveel als mogelijk het plaatsen van personen recht achter elkaar te vermijden.

9 COMMUNICATIE

Communicatie speelt een zeer belangrijke rol in de veilige heropstart van de activiteiten. Het is belangrijk om alle betrokkenen (deelnemers, begeleiding, ...) duidelijk te informeren over

- de deelnamevoorwaarden (wie wel/niet, inschrijven, groepsindeling, ...);
- de algemene en specifieke veiligheidsmaatregelen, zowel voor als tijdens de activiteit;
- de concrete afspraken over wat als je ziek wordt na de activiteit.

Het corona-aanspreekpunt (zie [6.3. Corona-aanspreekpunt](#)) speelt daarbij een belangrijke rol. Tijdens de activiteiten zullen vooral de begeleiders de situatie moeten evalueren en bijsturen. Voorzie voor hen de nodige instructies en ondersteuning, eventueel in de vorm van een opleiding of infosessie.

TIP: Er bestaat al heel wat communicatiemateriaal dat men kan gebruiken, op federaal, Vlaams of lokaal niveau. Daarnaast merken we dat ook de sectoren het nodige ondersteunende communicatiemateriaal aanmaken en verspreiden.

